

Puolustusministeriö

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta Puolustusvoimissa ja siihen liittyviksi laeiksi; sisäministeriön lausunto

Puolustusministeriö on pyytänyt sisäministeriöltä lausuntoa esitysluonnoksesta laiksi sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta Puolustusvoimissa ja siihen liittyviksi laeiksi.

Sisäministeriö lausuu asiassa seuraavaa.

Yleistä

Puolustusministeriö on pyytänyt sisäministeriöltä lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laiksi sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta Puolustusvoimissa ja siihen liittyviksi laeiksi. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta Puolustusvoimissa. Samalla voimassa oleva sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annettu laki kumottaisiin.

Esityksessä ehdotetaan Pääesikunnalle säädettäväksi uudeksi tehtäväksi sotilasrikosten ennalta estäminen ja paljastaminen, kun voimassa olevan lain mukaan sen tehtävänä sotilasrikosten osalta on ainoastaan niiden selvittäminen. Lisäksi Pääesikunnalle ehdotetaan eräitä kokonaan uusia ja itsenäisesti käytettäviä toimivaltuuksia rikosten ennalta estämisen ja paljastamistehtäviin liittyen.

Esityksessä tehostettaisiin myös Puolustusvoimien rikostorjuntatehtävien valvontaa koskevaa sääntelyä siten, että tiedusteluvalvontavaltuutettu valvoisi myös sotilastiedusteluviranomaisten sotilaallisen maanpuolustuksen alalla Suomeen kohdistuvaan tiedustelutoimintaan ja sotilaalliseen maanpuolustuksen tarkoitusta vaarantavaan toimintaan liittyvien rikosten ennalta estämistä ja paljastamista.

Esityksessä ehdotetaan Puolustusvoimille niin sanottuja YJT-toimivaltuuksia (PoL 2 luku¹) kuin myös useita tiedonhankintakeinoja, joita voidaan käyttää

¹ PoL 2 luvun säännöksiä kirjoitettaessa on noudatettu tapaa ilmaista toimivallan olemassaolo siten, että kukin säännös ilmaisee selvästi poliisilla olevan tietyin edellytyksin oikeus johonkin toimenpiteeseen.

salassa niiden kohteilta. Toisin sanoen Puolustusvoimien toimivaltuuksia ehdotetaan lisättäväksi. Lisäksi Puolustusvoimien asiallista toimivaltaa² ehdotetaan laajennettavaksi.

Ehdotuksen tavoitteena on muun muassa tehostaa sotilaallisen maanpuolustuksen alalla Suomeen kohdistuvaan tiedustelutoimintaan ja sotilaallisen maanpuolustuksen tarkoitusta vaarantavaan toimintaan liittyvien rikosten torjuntaa. Tätä tavoitetta on pidettävä tärkeänä.

Ehdotuksessa on huomioitu pääesikunnan tehtävän päällekkäisyys suojelupoliisin tehtävään lukeutuvassa rikosten estämisessä ja paljastamisessa sekä viranomaisten välinen yhteistoiminta ja tiedonvaihto mm. siten, että laissa säilyttäisiin pääesikunnan velvollisuus ilmoittaa toimenpiteistään poliisille.

Sisäministeriö on osallistunut työryhmän työskentelyyn ja pitää ehdotusta lähtökohtaisesti kannatettavana, vaikkakin esitys on vielä luonnosvaiheessa. Sisäministeriö pitää sotilaskurinpidoista ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain kokonaisuudistusta perusteltuna. Lain rakenteen ja systematiikan uudistaminen selkiyttää sääntelyä. Lain selkeys ja johdonmukaisuus on tärkeää, ottaen huomioon, että suuri osa lain soveltajista on sotilaita, joilla ei välttämättä ole syvällistä juridista koulutusta

Sisäministeriö nostaa esille erityisesti kaksi seikkaa. Ensinnäkin Poliisi on rikostorjunnan yleisviranomainen ja Poliisi tutkii rikoksia rikosnimikkeestä riippumatta. Poliisin tehtävä yleisviranomaisena rikollisuuden torjumisessa edellyttää toimenpiteisiin ryhtymistä aina, kun se havaitsee rikoksen. Tästä syystä poliisiviranomaiset havaitessaan jonkun muun valvontaviranomaisen toimialaan kuuluvan rikoksen pääsääntöisesti ottavat yhteyttä asianomaiseen viranomaiseen. Käytännössä erityisvalvontaviranomaisilla on velvollisuus ilmoittaa poliisille niistä oman toimialansa ulkopuolelle jäävistä rikoksista, joiden selvittäminen on tarpeen myös ao. viranomaisen oman tehtävän täyttämiseksi.

Toiseksi Poliisi on yleisen järjestyksen ja turvallisuuden yleisviranomainen. Poliisin yhtenä tärkeänä tehtävänä on yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen (PoL 1:1.1). Monien muidenkin maiden oikeudessa käytetään vastaavaa ilmaisua poliisin tehtäväkentän määrittelemiseen. Yleinen järjestys ja turvallisuus (YJT) koostuu kahdesta osatekijästä: 1) yleinen järjestys sekä 2) turvallisuus. Poliisilain esitöissä mainitaan, että yleinen järjestys ja turvallisuus on ollut pitkään poliisin tehtäväkuvauksen keskeisin käsite. Sen sisältö on laaja ja osaksi jäsentymätön. Käsitteen alaan kuuluu ainakin kaikki sellainen poliisitoiminta, jonka tarkoituksena on luoda ja ylläpitää turvallista elin- ja toimintaympäristöä yhteiskunnan jäsenille, torjua ja estää ennakoitavia oikeudenloukkauksia ja häiriöitä sekä poistaa tapahtuneet häiriöt ja selvittää tapahtuneet oikeudenloukkaukset. Käsitteen kieliopillinen asu voi antaa vaikutelman, että määre ”yleinen” liittyisi myös sanaan ”turvallisuus”. Edellä mainitulla ei tässä yhteydessä kuitenkaan tarkoiteta vain sitä, vaan poliisin velvollisuutena on vakiintuneen käsityksen mukaan suojella myös yksittäisten henkilöiden turvallisuutta sekä turvallisuutta yksityisissä paikoissa.³

Sisäministeriö painottaa, että puolustusministeriö huomioi esityksessään edellä mainitut kaksi seikkaa viranomaisten asiallisesta toimivallasta.

Sisäministeriö esittää lausuntonaan pykäläkohdittain seuraavaa.

² Asiallinen toimivalta tarkoittaa viranomaiselle käsiteltäväksi määrättyjä asioita. Toinen viranomainen ei lähtökohtaisesti saa käsitellä toiselle viranomaiselle kuuluvia asioita (Encyclopædia iuridica fennica, Suomalainen lakimiesyhdistys 1994–1999, ISBN 951-855-135-9, osa IV palstat 731–732).

³ HE 224/2010 vp, s. 70-71.

Sotilaskurinpitolakiesityksen 1 luvun 2 § Suhde muuhun lainsäädäntöön

Voimassa olevassa laissa on esitutkina- ja pakkokeinolain lisäksi viittaus poliisilakiin. Lakiluonnoksessa ei ole vastaavalla tavalla enää tarpeen viitata poliisilakiin, mutta pykälämuutos olisi hyvä tältäkin osin perustella.

Sotilaskurinpitolakiesityksen 1 luvun 3 § Määritelmät

Rikosten torjunta

Perustuslakivaliokunta on käsitellyt hallituksen esitystä HE 198/2017 vp koskevassa mietinnössään PeVM 4/2018 vp rikosten torjunnan käsitettä. Hallituksen esityksessä ilmaisun "rikosten torjunta" on selitetty kattavan rikoksen ennalta estämisen, paljastamisen ja selvittämisen. Perustuslakivaliokunta on todennut tältä osin, että "vaikka tehtyjen rikosten selvittäminen joissakin laeissa (esim. rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 2 §:n 1 momentin 2 kohta) on katsottu kuuluvaksi rikostorjunnan käsitteeseen, viittaa rikosten torjunta yleiskielisenä käsitteenä ensisijaisesti rikosten ennalta estämiseen eikä jo tehtyjen rikosten tutkintaan".

Mietinnössä todetaan rikoksen tutkintana pidettävän "sellaisia toimenpiteitä, joihin ryhdytään jonkin konkreettisen ja yksilöidyn rikosepäilyn johdosta, vaikka rikos ei olisi vielä edennyt toteutuneen teon asteelle". Mietinnössä myös todetaan rikosten tutkinnan käsitteen osalta tulkinnan olevan vakiintunut eikä siitä ole epäselvyyttä. (PeVM 4/2018 vp, s. 5).

Lakiehdotuksen 3 §:n 1 kohdan mukaan "rikostorjunnalla tarkoitetaan rikoksen estämistä, paljastamista ja selvittämistä". Tämän määritelmän voidaan katsoa olevan ristiriidassa edellä lainatun perustuslakivaliokunnan mietinnössä ilmaistun rikosten torjunnan yleiskielisen käsitteen kanssa, jonka mukaan rikosten torjunnalla ei viitata rikosten tutkintaan, vaan ensisijaisesti rikosten ennalta estämiseen. Käsitteitä "rikostorjunta" ja "rikosten torjunta" pidettäneen käytännössä sisällöltään toisiaan vastaavina.

Toisaalta, kuten perustuslakivaliokunnan mietinnössäkkin on todettu, rikostorjunta on jo määritelty rikoksen estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi esim. rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa sekä rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain 2 §:n 1 kohdassa. Ehdotettu säännös sopisi siis näiden esitutkintaviranomaisten sääntelyn systematiikkaan tältä osin.

Rikosten selvittämisestä säädetään esitutkintalaissa, joka on rikosten selvittämisen yleislaki. Rikosten selvittämisen käsitteestä ei säädetä esitutkintalaissa. Koska käsitteestä ei ole legaalimääritelmää esitutkintalaissa, niin onko käsitteen legaalimääritelmästä säätäminen tarkoituksenmukaista tässä laissa.

Lakiehdotuksen 3 §:n 5 kohdassa voisi käyttää myös ilmaisua "siten kuin tässä laissa säädetään".

Sotilaskurinpito

Määritelmiä koskevan 3 §:n osalta ehdotettu pykäläteksti ja perustelut ovat osin ristiriidassa keskenään. Esitysluonnoksen kohdan 2.1 mukaan sotilaskurinpitomenettelyllä tarkoitetaan rikosprosessia, joka käsittää sotilasrikoksen esitutkinnan ja erityisen kurinpitomenettelyn, jossa teosta voidaan määrätä kurinpitorangeistus tai tuomita rangaistus sotilasoikeudenkäynnissä siten kuin laissa sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa taikka sotilasoikeudenkäyntilaissa (326/1983) säädetään. Sotilaskurinpitomenettely on esityksen mukaan yläkäsite kurinpitomenettelylle, joka on esitutkintaa seuraava rikosprosessin

erityinen vaihe, jossa kurinpitoesimies ratkaisee asian kurinpitomenettelyssä tai sen edellytysten puuttuessa siirtää asian syyttäjälle syyteharkintaa varten. Säännöskohtaisissa perusteluissa 3 §:n kohdalla todetaan vastaavalla tavalla. Varsinaisessa pykälätekstissä sotilaskurinpitomenettely näyttäisi rajatun siihen prosessiin, joka tapahtuu Puolustusvoimien sisäisesti: ”sotilaskurinpitomenettelyllä tarkoitetaan rikosprosessia, joka käsittää sotilasrikoksen esitutkinnan ja erityisen kurinpitomenettelyn, jossa teosta voidaan määrätä kurinpitorangeistus siten kuin sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta Puolustusvoimissa säädetään”.

Sisäministeriö kannattaa näkemystä, että kurinpitomenettely (tai sotilaskurinpitomenettely) tarkoittaisi edelleen sitä prosessia, jossa kurinpitoesimies määrää joukko-osastossa seuraamuksen sotilasrikosasiassa. Lakiehdotuksen ja säännöskohtaisen perustelun valossa näyttäisi siltä, että kurinpitomenettely tarkoittaisi prosessia, jossa kurinpitoesimies määrää rangaistuksen ja sotilaskurinpitomenettely tarkoittaisi Puolustusvoimissa tapahtuvaa sotilasrikosasian käsittelyä, toisin sanoen sotilasrikoksen esitutkintaa ja rangaistuksen määräämistä tai syyteharkintaan siirtämistä. Näin ollen se kokonaisuus, joka kattaisi sotilasoikeudenkäyntilaissa tarkoitetun sotilasrikosasian koko prosessin, riippumatta siitä, missä asia käsitellään loppuun, jäisi tässä yhteydessä määrittelemättä. Sisäministeriö pitää ratkaisua käyttökelpoisena, mutta toivoo, että hallituksen esitysluonnoksen kohtaa 2.1 ja 3 §:n säännöskohtaisia perusteluja selvennettäisiin vielä tältä osin, toisin sanoen poistettaisiin sotilaskurinpitomenettelyn osalta viittaus sotilasoikeudenkäyntiin ja sotilasoikeudenkäyntilakiin.

Sisäministeriö pitää harhaanjohtavana, jos tuomioistuimen ratkaisutoiminnasta puhutaan sotilaskurinpitomenettelynä ja se rinnastetaan hallinnon sisäisiin toimenpiteisiin ja menettelyihin. Asia saattaa mennä esitutkinnan ja syyteharkinnan jälkeen suoraan tuomioistuimeen, jossa se käsitellään sotilasoikeudenkäyntilain 1 §:n nojalla ”rikosasioista säädettyssä järjestyksessä noudattaen lisäksi mitä tässä laissa säädetään”. Tällöin esimerkiksi asianosaisten oikeusturva ja muut menettelyn takeet ovat rikosprosessin mukaiset, toisin kuin hallinnon sisäisessä, nopeutetussa kurinpitoprosessissa.

Mikäli yläkäsite, johon kuuluu sotilasrikosasian esitutkinta ja joukko-osastossa tapahtuva kurinpitomenettely tai sotilasoikeudenkäyntilain mukainen sotilasrikosprosessi tuomioistuimessa, on tarpeen määritellä, tulisi sitä kutsua esimerkiksi sotilasoikeudenhoidoksi taikka sotilasrikosasian tai sotilasoikeudenkäyntiasian käsittelyksi (vrt. sotilasoikeudenkäyntilain 14 § 1 mom. ”Jollei sotilasoikeudenkäyntiasiana käsiteltävää rikosasiaa käsitellä kurinpitomenettelyssä...”), taikka jollakin muulla termillä, joka ei viittaa kurinpitoon.

Sotilaskurinpitolakiesityksen 15 § Asianomaisten kuulusteleminen

Sisäministeriö kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetun sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 15 §:n edellytykset siitä, milloin asianosainen voidaan kuulla tiedonsiirtovälineitä käyttäen, poikkeavat voimassa olevan esitutkintalain vastaavasta 7:1 §:stä. Esitysluonnoksessa ei ole esitetty perusteluja sille, minkä vuoksi sotilasrikosasian esitutkinnassa tiedonsiirtovälineillä tehtävän kuulustelun edellytysten tulisi olla erilaiset. Sisäministeriö esittää, että 15 § edellytykset yhtenäistetään esitutkintalain vastaavien edellytysten kanssa.

III OSA Pääesikunnan tehtävät ja toimivaltuudet rikostorjunnassa

Voimassa olevan lain II osa koskee sotilaskurinpitomenettelyä ja rikosten selvittämistä ja III-osa koskee rikosten ennalta estämistä ja paljastamista. Jako perustuu siis rikostorjunnan eri osa-alueisiin.

Ehdotetun lain II osa sitä vastoin koskee sotilaskurinpitomenettelyä ja III osa pääesikunnan tehtäviä ja toimivaltuuksia rikostorjunnassa. Uusi jako ei toisin sanoen enää perustuisi rikostorjunnan osa-alueisiin. Ehdotuksen II osiossa on kuitenkin säännöksiä pääesikunnan toimivallasta sotilaskurinpitomenettelyssä (mm. 10 ja 34 §). Tämä tarkoittaa sitä, etteivät kaikki pääesikunnan toimivaltuuksia koskevat kohdat ole III osassa, vaikka osion otsikon perusteella tämä kuva syntyy.

Sotilaskurinpitolakiesityksen 89 § Pääesikunnan tehtävät sotilasrikosten rikostorjunnassa

Lakiehdotuksen 3 §:ssä sotilasrikos määritellään sotilasoikeudenkäyntilain 2 §:n mukaisesti. Kyseisen lain 2 §:n 2 momentin mukaan kuitenkin sotilasoikeudenkäyntiasiana käsitellään, tietyin edellytyksin, RL 40 luvun 1-3 ja 5 §:t eikä siis kaikkia RL 40 luvun rikoksia.

Näin ollen, kun sotilasrikosten määritelmä on sidottu ehdotetussa laissa sotilasrikosoikeudenkäyntilain 2 §:ään, tulisi ehdotuksen mukaan Puolustusvoimille oikeus estää ja paljastaa myös muita RL 40 luvun rikoksia kuin mitä sotilasoikeudenkäyntilain 2 § käsittää. Näin ollen lain käyttämä määritelmä sotilasrikoksista laajenisi koskemaan myös muita kuin sotilasoikeudenkäynti 2 §:n mukaisia rikoksia.

Ehdotuksen taustapykälänä toimiva sotilaskurinpitolain 35 §:n 2 momentti on jätetty pois. Sen mukaan pääesikunnan pitää toimittaa esitutkinta, jos syyttäjä niin määrää. Perusteluissa olisi hyvä mainita kyseisen säännöksen uusi paikka laissa.

Sotilaskurinpitolakiesityksen 94 § Sotilasrikosten rikostorjuntatehtäviä hoitavat pääesikunnan virkamiehet

Pykälän 3 momentin perusteluiden mukaan momentti vastaisi nykyisen lain 94 ja 95 §:iä. Kuitenkin nykyisen lain 94 §:n mukainen sanamuoto on ”tämän luvun säännöksiä sovelletaan - - asevelvollisuuslain 32 §:n 3 momentissa tarkoitettussa kertausharjoituksessa”. Sitä vastoin ehdotetun momentin sanamuoto on ”kun tasavallan presidentti on päättänyt asevelvollisuuslain 32 §:n 4 momentin mukaisesti kertausharjoituksesta”. Aikaisempi sanamuoto tuntuu siis viittaavaan itse kertausharjoituksiin, kun taas uusi sanamuoto tuntuu viittaavan ajanjaksoon, joka seuraa presidentin päätöstä kertausharjoituksista. Kielellisesti katsoen näiden kahden välillä vaikuttaisi olevan eroa.

Sotilaskurinpitolakiesityksen 95 § Sotilaallisen maanpuolustuksen alalla Suomeen kohdistuvaan tiedustelutoimintaan ja sotilaallisen maanpuolustuksen tarkoitusta vaarantavaan toimintaan liittyvien rikosten ennalta estämistä ja paljastamista suorittavat Pääesikunnan virkamiehet

Muutoksen myötä pääesikunnan virkamiehiä ei enää rinnastettaisi poliisimiehiin. Perustelujen mukaan rinnastaminen ei olisi enää tarpeellista, koska ehdotetun lain 93 §:en tehtävissä tarvittavat toimivaltuudet kirjataan omaan lukuunsa ja ilman viittauksia poliisilakiin. Vastaavantyyppinen rinnastus poliisimiehiin tehdään kuitenkin ehdotuksen 94 §:ssä, vaikka hekin käyttävät 13 luvun toimivaltuuksia.

Sotilaskurinpitolakiesityksen 12 luku Pääesikunnan yleiset toimivaltuudet rikostorjunnassa

Esityksen 12 luvussa ehdotetaan säädettäväksi niin sanotuista järjestyspoliisitoimivaltuuksista. Tämän tyyppisten, kuin myös kohteelta salassa käytettävien toimivaltuuksien kohdalla pitää kiinnittää huomiota siihen, että toimivaltuuksia ei säädetä viranomaiselle kuin siinä määrin, kun se on tarpeellista. Toimivaltuuksia, joiden tavoitteena on ensisijaisesti ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta, ei tulisi säätää viranomaiselle kevyin perustein.

Lakiesityksen perusteluissa todetaan, että: "Esitettävät yleiset toimivaltuudet olisivat suppeammat kuin poliisilla". Kuitenkin lakiesityksen 99 §:n 1 momentin 1. virkkeen mukaan: "Pääesikunnan rikostorjuntatehtävää suorittavalla virkamiehellä on yksittäisen tässä laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi oikeus eristää, sulkea tai tyhjentää yleisesti käytetty paikka tai alue tai tila sekä kulkuneuvo." Poliisilain 2 luvun 8 §:ssä ei ole paikan ja alueen lisäksi mainittu tilaa sekä kulkuneuvoa.

Sotilaskurinpitolakiesityksen 103 § Voimakeinojen käyttö

Pykälän 3 momentin mukaan: "Asevelvollisella, 97 §:ssä ja 175 §:ssä tarkoitettulla reserviläisellä on erittäin tärkeän ja kiireellisen tehtävän suorittamiseksi oikeus Pääesikunnan rikostorjuntatehtävää hoitavan virkamiehen ohjauksessa sellaisten välttämättömien voimakeinojen käyttämiseen, joihin Pääesikunnan virkamies voi toimivaltansa rajoissa hänet valtuuttaa."

Momentin perusteluissa todetaan, että asevelvolliset reserviläiset saattaisivat hoitaa tehtäviä hyvinkin itsenäisesti, etenkin häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa, suhteessa pääesikunnan rikostorjunnan johtoon ja valvontaan. Voimakeinojen käyttö on selvimmillään tosiasiallista julkisen vallan käyttöä. Ehdotusta tulisi myös tältä osin tarkastella perustuslain 124 §:n näkökulmasta, sillä merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan antaa vain viranomaiselle.

Sotilaskurinpitolakiesityksen 109 § Tekninen valvonta

Pykälän 2 momentin mukaan tiellä teknistä valvontaa voitaisiin suorittaa myös rikosten paljastamiseksi. Tämä poikkeaa poliisilain 4 luvun 1 §:n vastaavasta teknisestä valvonnasta.

Poliisilla ei ole oikeutta suorittaa teknistä valvontaa rikosten paljastamiseksi. Teknisen valvonnan mahdollistamista rikosten paljastamiseksi ei pykäläehdotuksen perusteluissa ole tarkemmin perusteltu.

Pykälän 3 momentti on epäselvä. Tuleeko poliisin hoitaa tekninen valvonta muualla kuin Puolustusvoimien pysyvässä tai tilapäisessä käytössä olevilla alueilla toteutettavien julkisten massa- ja yleisötapahtumien yhteydessä? Momentin perusteluissa massa- ja yleisötapahtumien lisäksi viitattu Puolustusvoimien harjoitustoimintaan, joka voi tapahtumia muualla kuin Puolustusvoimien pysyvässä käytössä olevilla alueilla, kuten kaupungin alueen energialaitokset ja julkisen liikenteen laiturialueet ja tunnelit. Maininnan merkitys jää jotenkin epäselväksi, sillä 3 momentti koskee säännöksen tekstin mukaan vain massa- ja yleisötapahtumia.

Sotilaskurinpitolakiesityksen 111 § Oikeus saada tietoja yksityiseltä yhteisöltä

Pykälän 1 momentti ulottuisi koskemaan ehdotuksen 93 §:n rikosten estämistä ja paljastamista. Lisäksi momentti ulottuisi Puolustusvoimien annettavien tehtävien kautta myös sotilasrikosten estämiseen ja paljastamiseen.

Poliisilla on poliisilain 4 luvun 3 §:n mukaan vastaava oikeus vain rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi (ja poliisitutkinnassa, jos tärkeä yleinen tai yksityinen etu sitä vaatii). Poliisilla ei ole tiedonsaantioikeutta rikosten paljastamiseksi. Voidaan pitää erikummallisena sitä, että Puolustusvoimille ehdotetaan sellaisia toimivaltuuksia, joita edes poliisilla ei nykyisin ole.

Pykälän 2 momentin perustelujen mukaan ehdotettu momentti vastaa asiallisesti nykyisen lain säännöksiä. Ehdotetusta momentista kuitenkin puuttuu nykyisessä laissa mainittu teleliittymä ja sähköpostiosoite.

Sotilaskurinpitolakiesityksen 112 § Salaisten tiedonhankintakeinojen käyttäminen

Pykälän muotoilu on jokseenkin epäselvä. Tekninen laitetarkkailu mainitaan pykälässä kaksi kertaa, mutta perusteluista löytyy vain ensimmäinen maininta. Pykälän sanamuoto siis sallii keinon 93 §:n rikosten paljastamisessa, mutta pykälän perustelut viittaisivat, että käyttö olisi sallittua vain estämisessä. Epäselväksi jää, mitä tällä on tarkoitettu. Ehdotuksen 135 § tuntuu viittaavan siihen, että vain ensimmäinen maininta on tarkoituksellinen.

Epäselvyyttä ei ole omiaan parantamaan se, että jotkin toimivaltuussäännökset ovat ristiriitaisia 112 §:n kanssa. Pykälässä todetaan, että ne ovat käytettävissä vain ehdotuksen 93 §:n mukaisten rikosten estämisessä – ei paljastamisessa. Esimerkiksi peitetoimintaa koskevan ehdotuksen 139 §:n 1 ja 3 momenttien perusteluissa puhutaan peitetoiminnasta rikosten estämiseksi ja paljastamiseksi. Kuitenkin ehdotuksen 112 §:ssä peitetoiminta on listattu käytettäväksi vain ehdotuksen 93 §:n rikosten estämisessä – ei paljastamisessa. Lisäksi 112 §:n perusteluissa mainitaan ainoastaan rikosten ennalta estäminen.

Hallituksen esitysluonnoksessa toimivaltuuksien tarvetta perustellaan useassa kohdin puolustusvoimien aseomaisuuteen kohdistuvilla rikoksilla. Voidaan perustellusti esittää kysymys: Onko aseisiin kohdistuva omaisuusrikosten uhka todella niin merkittävä, että yksinomaan näiden rikosten ennalta ehkäisemisessä tulisi turvautua salaisiin tiedonhankintakeinoihin?

Sotilaskurinpitolakiesityksen 115 § Pääesikunnan virkamiesten toimivaltuudet sotilasrikosten ennalta estämisessä

Ehdotuksen 112 §:ssä mainitaan myös tekninen laitetarkkailu. Toimivaltuus puuttuu tästä listauksesta, eikä sitä mainita pykälän perusteluissa. Ks. myös ehdotuksen 112 §:ä koskeva kommentti.

Sotilaskurinpitolakiesityksen 116 § Salainen tiedonhankinta rikoksen paljastamiseksi

Pakkokeinolakia koskevan muutosesityksen mukaan telekuuntelulla tarkoitetaan teleosoitteeseen tai telepäätelaitteeseen vastaanotettavan taikka siitä lähetetyn sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 43 kohdassa tarkoitettussa yleisessä viestintäverkossa tai siihen liitetyssä viestintäverkossa välitettävänä olevan viestin kuuntelua, tallentamista ja muuta käsittelyä viestin sisällön ja siihen liittyvien tämän luvun 6 §:ssä tarkoitettujen välitystietojen selvittämiseksi. Telekuuntelua saadaan kohdistaa vain rikoksesta epäillyltä lähtöisin olevaan tai hänelle tarkoitettuun viestiin.

Sotilaskurinpitolakiesityksessä ei ole perusteltua käyttää pakkokeinolaista poikkeavia määritelmiä.

Pykälän perusteluissa ei mainita törkeää tietoliikenteen häirintää telekuuntelun perusterikoksena.

Sotilaskurinpitolakiesityksen 122 § Televalvonnasta päättäminen

Pykälän 1 momentin mukaan: ” Tuomioistuin päättää 120 §:n 2 momentissa sekä 121 §:n 1 ja 3 kohdassa tarkoitetusta televalvonnasta sekä televalvonnasta 118 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa Pääesikunnan 93 §:ssä tarkoitettuun rikostorjuntatehtävään määrätyn salaisten tiedonhankintakeinojen käyttöön erityisesti perehtyneen sotilaslakimiehen tai muun virkamiehen vaatimuksesta.”

Poliisilain 5 luvun 10 §:ssä viitataan tässä virkkeen kohdassa rikosten paljastamista koskevaan pykälään. Ilmeisesti tässäkin kuuluisi viitata vastaavaan eli ehdotuksen 116 §:ään eikä 118 §:ään. Virkkeen kohtaa ei myöskään mainita momentin perusteluissa. (121 §:n 1 ja 3 kohdassa)

Sotilaskurinpitolakiesityksen 129 § Tekninen kuuntelu ja sen edellytykset

Pykälän 3 momentin viimeinen virke lienee kopioitu pakkokeinolakiesityksen teknistä kuuntelua koskevasta pykälästä. Tässä yhteydessä ei kuitenkaan liene tarkoituksenmukaista käyttää ”esitutkintaviranomais” -termiä. Lisäksi ehdotuksen perustelujen mukaan pykälän tulisi vastata poliisilain 5 luvun 17 §:ää. Nykyisessä poliisilain 2 luvun 17 §:ssä ei kyseisenlaista muotoilua ole.

Sotilaskurinpitolakiesityksen 147 § Tietolähdettä koskevien tietojen käsittely ja palkkion maksu tai suoritettava korvaus

Poliisilain 5 luvun 41 §:ssä ei mainita korvausta. Poliisilaista eriävää muotoilua ei myöskään perustella pykälän perusteluissa.

Sotilaskurinpitolakiesityksen 149 § Pääesikunnan rikostorjuntatehtävien suojaaminen

Pykälän perustelujen mukaan: ”Lakiesityksen 93 §:n tehtävissä on voimassa olevan lain 86 §:n mukaisissa tehtävissä 89 §:n 1 momentin viittaussäännöksen nojalla sovellettu poliisilain 5 luvun 46 §:ää.” Pykäläehdotukseen on konstruoitu vastaavanlainen lykkäämismahdollisuus, mitä käytetään tiedustelulainsäädännöissä. Rikostorjuntatehtävien yhteydessä vastaavanlaista lykkäysmahdollisuutta voidaan pitää arveluttavana, koska kyse on rikoksiin liittyvästä tutkinnasta perustuslain 10 §:n mukaisessa merkityksessä. Ilmoitusvelvollisuudet salaisen tiedonhankinnan kohteena olevalle henkilölle ovat tärkeimpiä tiedonhankinnan kohteen oikeusturvaa lisääviä elementtejä. Suojaamista koskevan pykälän ala on myös laajempi kuin poliisilain tai pakkokeinolain vastaavan.

Sotilaskurinpitolakiesityksen 158 § Tietojen hävittäminen

Pykälän 3 momentin mukaan: ”Edellä 124 §:ssä tarkoitetut tukiasematiedot on hävitettävä, kun on käynyt ilmi, ettei tietoa tarvita rikoksen estämiseksi, paljastamiseksi tai selvittämiseksi.” Pykälän perustelujen mukaan: ”-- kun asia olisi lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä”.

Sotilaskurinpitolakiesityksen 159 § Telekuuntelun, televelvonnan, teknisen kuuntelun ja teknisen laitetarkkailun keskeyttäminen

Pykälän 1 momentissa puhutaan pakkokeinoista, vaikka esityksessä keinoilla tarkoitetaan salaisia tiedonhankintakeinoja. Pykälä lienee leikattua ja liimattu pakkokeinolaista.

Sotilaskurinpitolain 184 § Puolustusvoimien rikostorjuntatehtäviä hoitavien virkamiesten virkamerkki ja aseman ilmaiseminen sekä virkamiehen yksilöiminen

Pykälä on ehdotettu sijoitettavaksi 16 lukuun, jossa otsikon mukaan säädettäisiin yhteistoiminnasta muiden viranomaisten kanssa. Lain systematiikan kannalta pykälän paikka laissa ei ole täysin onnistunut.

Sotilaskurinpitolain 185 - 190 §:t Virka-apu ja yhteistoiminta muiden viranomaisten kanssa

Esitettävillä muutoksilla ei esitysluonnoksen mukaan ole tarkoitus vaikuttaa viranomaisten keskinäisiin suhteisiin. Sisäministeriö katsoo, että 185 – 190 § vaativat vielä tarkennuksia ja täsmennystä, koska ehdotettujen pykälien tarkoitettu soveltamisala ja suhde toisiinsa ei ole aivan selkeä ja niissä vaikuttaisi olevan osin päällekkäisyyttä. Lisäksi perusteluja olisi tarpeen täsmentää.

Sisäministeriö kannattaa yhteistyön tiivistämistä, mikä mahdollistaisi viranomaisen resurssien joustavan ja tarkoituksenmukaisen kohdentamisen, ja suhtautuu molemminpuolisen yhteistyön lisäämiseen myönteisesti. Tätä koskevan sääntelyn tulisi kuitenkin olla mahdollisimman selkeää ja tarkkarajaista.

Sotilaskurinpitolain 185 § Poliisin, Rajavartiolaitoksen ja Tullin virka-apu Puolustusvoimille

Voimassa olevan sotilaskurinpitolain 38a §:n mukaan: ”Puolustusvoimilla on oikeus saada poliisilta, Rajavartiolaitokselta ja Tullilta tarpeellista virka-apua tässä laissa säädetyn rikosten selvittämiseen liittyvän tehtävän suorittamiseksi. Puolustusvoimilla on oikeus saada virka-apua, jos virka-avun antaminen voi tapahtua vaarantamatta virka-apua antavalle viranomaiselle säädettyjen muiden tehtävien suorittamista.”

Lakiehdotuksen mukaan: ”Puolustusvoimilla on oikeus saada poliisilta, Rajavartiolaitokselta ja Tullilta tarpeellista virka-apua tässä laissa säädetyn rikosten ennalta estämiseen, paljastamiseen ja selvittämiseen liittyvän tehtävän suorittamiseksi. Puolustusvoimilla on oikeus saada virka-apua, jos virka-avun antaminen voi tapahtua vaarantamatta virka-apua antavalle viranomaiselle säädettyjen muiden tehtävien suorittamista.

Edellä 1 momentissa säädetty virka-apupyynnö on tehtävä kirjallisesti. Päätöksen virka-avun pyytämisestä voi tehdä tässä laissa säädetty Puolustusvoimien rikostorjuntatehtävää hoitava virkamies tai kurinpitoesimies.

Poliisin antama virka-apu Puolustusvoimille on maksutonta.”

Lakiesityksen mukaan virka-apu voisi koskea rikosten selvittämisen lisäksi rikosten ennalta estämiseen ja rikosten paljastamiseen liittyvää tehtävää. Lakiesityksen perustelujen mukaan käytännössä tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi yksittäisten kuulustelujen tai pakkokeinojen suorittamista tai tarvittavaa tukea erilaisissa teknisissä asennustehtävissä.

Rikosten ennalta estämisessä ja paljastamisessa ei juurikaan yksittäisiä kuulusteluja ja varsinkaan pakkokeinoja käytetä, joten virka-avun laajenuksen perustelut ovat harhaanjohtavat, eivätkä vastaa käytäntöä.

Voimassa olevassa laissa ei myöskään mainita, että poliisin antama virka-apu Puolustusvoimille on maksutonta. Mikäli virka-avun maksuttomuudesta on tarkoitus säätää, niin tämä tulee huomioida poliisille aiheutuviassa taloudellisissa vaikutuksissa.

Sotilaskurinpitolain 186 § Muiden viranomaisten antama apu ja yhteistoiminta muiden viranomaisten kanssa

Sisäministeriö kiinnittää myös huomiota sanamuotoihin 185 ja 186 §:n osalta. Ehdotettu 185 § koskee poliisin, Rajavartiolaitoksen ja Tullin virka-apua Puolustusvoimille. 186 §:n otsikossa puhutaan muiden viranomaisten antamasta avusta ja yhteistoiminnasta, mutta pykälässä säädettäisiin, samoin kuin edellisessä pykälässä, poliisin, Rajavartiolaitoksen ja Tullin antamasta avusta ja yhteistoiminnasta. Lisäksi 186 §:n ensimmäisessä virkkeessä todetaan: ”Jos pääesikunnalla ei ole toimivaltuutta 88 §:ssä tai 93 §:n 1 momentissa tarkoitetun tehtävän suorittamiseen---”. Jos pääesikunnalla ei ylipäänsä ole toimivaltuutta tehtävän suorittamiseen, ei ko. tehtävä voine olla pääesikunnan vastuulla, vaan kyseessä on jokin toisen viranomaisen tehtävä. Tässä tarkoitettaneen tilannetta, että pääesikunnalla ei ole toimivaltuutta sellaisen toimenpiteen suorittamiseen, joka pääesikunnalle kuuluvan tehtävän suorittamiseksi olisi tarpeen.

Lausuttavana olevan hallituksen esitysluonnoksen systematiikassa virka-avulla tarkoitetaan tilannetta, jossa virka-apua antava viranomainen tekee virka-apua pyytävän viranomaisen pyynnöstä toimenpiteen, johon kummallakin on toimivaltuus, mutta jota virka-apua pyytävä viranomainen ei resurssien tms. puuttumisen vuoksi voi juuri sillä hetkellä itse suorittaa. Toimenpidettä, jossa pyytävällä viranomaisella ei itsellään ole toimivaltaa toimenpiteen suorittamiseen, ja se sen vuoksi pyytää toista viranomaista tekemään tarpeellisen suoritteen, kutsutaan avuksi ja yhteistyöksi (186 §). Muualla lainsäädännössä vastaavaa erottelua ei ole tehty, vaan virka-apua voidaan antaa myös silloin, kun viranomaisen oman tehtävän suorittamiseksi on tarpeen tehdä sellaisia toimenpiteitä, joihin sillä itsellään ei ole toimivaltuutta (esimerkiksi poliisin virka-apu sosiaalitoimelle kiireellisen huostaanoton toteuttamiseksi: lastensuojeluviranomaisella ei ole toimivaltuutta esimerkiksi voimakeinojen käyttöön vastarinnan murtamiseksi tilanteessa, jossa huostaanotettava tai tämän huoltaja vastustaa huostaanottoa, jolloin pyydetään virka-apua poliisilta; toinen esimerkki Rajavartiolaitoksen ja Tullin virka-apu terveysturvaviranomaiselle tartuntatautilain 89 § mukaan).

Ehdotettujen 185 ja 186 §:n ero on ilmeisesti siinä, että 186 § koskisi salaisten tiedonhankintakeinojen ja salaisten pakkokeinojen käyttämistä. Sisäministeriö pitää perusteltuna, että virka-avusta edellä mainittujen toimenpiteiden osalta säädetään erikseen, mutta pitäisi selkeämpänä, että asia kävisi pykälästä ilmi nimenomaisesti.

Ehdotetun 186 §:n osalta sisäministeriö kiinnittää huomiota siihen, että Rajavartiolaitoksen toimivaltuuksia salaisten tiedonhankintakeinojen ja salaisten pakkokeinojen käyttämiseen on rajattu rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain 3 ja 4 luvuissa vain tiettyihin Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluviin rikoksiin. Näin ollen Rajavartiolaitos ei käytännössä todennäköisesti voisi tehdä pääesikunnan pyynnöstä ehdotetussa 186 §:ssä tavoiteltavia toimenpiteitä, koska Rajavartiolaitoksella ei ole toimivaltuutta edellä mainittuihin toimenpiteisiin niiden rikosten ennalta estämisen, paljastamisen tai selvittämisen yhteydessä, missä pääesikunta tarvitsisi kyseisen toimenpiteen suorittamista. Puolustusvoimat taas ei ennalta

estä, paljasta eikä selvitä niitä rikoksia, joiden yhteydessä Rajavartiolaitoksella on toimivaltuus salaisten tiedonhankintakeinojen tai salaisten pakkokeinojen käyttämiseen.

Sisäministeriö myös huomauttaa, että pykälän 3 momentti loppuu kesken.

Sotilaskurinpitolain 187 § Toimiminen toisen rikostorjuntaviranomaisen tehtäväalueella

Sisäministeriö katsoo, että ehdotettu 187 §, jonka mukaan pääesikunta voisi pyynnöstä suorittaa poliisin, Tullin tai Rajavartiolaitoksen puolesta tämän tehtäväalueeseen kuuluvan yksittäisen rikostorjuntaan liittyvän toimenpiteen käyttäen niitä toimivaltuuksia, joita pääesikunta saa käyttää omalla tehtäväalueellaan sille kuuluvissa rikostorjuntatehtävissä, kiireellisessä tilanteessa ilman pyyntöäkin, on esitettyssä muodossa liian väljä. Pykälän perusteluissa viitataan poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annettuun lakiin (PTR-laki). Mainituilla PTR-viranomaisilla on kuitenkin tietyiltä osin selkeä yhteinen tehtäväala, jonka puitteissa PTR-toimintaa toteutetaan, ja yhteistyön suunnitteluun ja johtamiseen liittyy PTR-rakenne, jota tähän ehdotukseen ei sisälly.

Esitysluonnoksessa 187 §:n perusteluissa mainitaan esimerkkinä säännöksen tarpeellisuudelle tilanne, jossa Puolustusvoimien aseiden tai ampumatarvikkeen anastusrikoksen selvittämisen yhteydessä selvittettäväksi tulisi myös ampumaserikos, jolloin poliisi voisi pyytää pääesikuntaa suorittamaan ampumaserikoksen esitutkinnan käyttäen niitä toimivaltuuksia, joita pääesikunta saa käyttää omalla tehtäväalueellaan sille kuuluvassa sotilasrikoksen rikostorjuntatehtävissä. Esimerkiksi PTR-laissa, jonka mukaan PTR-viranomaisen voi suorittaa yksittäisen rikostorjuntaan liittyvän toimenpiteen toisen PTR-viranomaisen tehtäväalueella, tarkoitetaan yksittäisellä toimenpiteellä toisen viranomaisen vastuulla olevaan tehtävään liittyvää toimenpidettä, mutta ei rikosasian esitutkinnan suorittamista kokonaan. Sisäministeriö katsoo, että esitutkinnan suorittamisesta sellaisessa rikosepäilyssä, joka ei kuulu erityisen esitutkintaviranomaisen tutkittavaksi säädettyihin rikoksiin, tulisi säätää nimenomaisesti. Esimerkiksi rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain 5 §:ssä säädetään, että Rajavartiolaitos voi tietyin edellytyksin tutkia toisen esitutkintaviranomaisen pyynnöstä sellaisenkin rikoksen, joka ei kuulu Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi säädettyihin rikoksiin.

Toisena esimerkkinä 187 §:n perusteluissa mainitaan tilanne, jossa kotietsinnällä tavataan esimerkiksi laittomia aseita, ja olisi tarpeen suorittaa näiden takavarikointi viivytyksettä. Tarve välittömille toimenpiteille esitettyssä tilanteessa on ilmeinen. Sisäministeriö kuitenkin katsoo, että ehdotetussa muodossaan 187 § mahdollistaisi muunkinlaisia tilanteita, joita ei ole perusteluissa tarkasteltu. Esimerkiksi on jokseenkin kyseenalaista, että Pääesikunnalla olisi mahdollista kiireellisissä tapauksissa toimia ilman pyyntöä poliisin tehtäväalueella. Perustelu aseiden takavarikoinnista ei itsessään vielä vakuuta, koska säännös kattaa kaikki poliisin rikostorjuntatehtäviin liittyvät kiireelliset tehtävät. Samoin esimerkiksi Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen tehtävät rikostorjunnan alalla poikkeavat merkittävästi toisistaan. Esitettyssä muodossa säännös mahdollistaisi ilmeisesti myös sen, että pääesikunta ryhtyisi omatoimisesti toimenpiteisiin esimerkiksi epäillyn laittoman maahantulon järjestämisen osalta, mikäli pitäisi tilannetta kiireellisenä.

Pykälän perusteluja tulisi täydentää esimerkeillä, missä tilanteissa Puolustusvoimat, Poliisi ja Rajavartiolaitos voisivat pykälän tarkoittamalla tavalla tukea toistensa rikostorjuntaa. Perusteluissa tulisi lisäksi arvioida sitä, milloin toiseen viranomaiseen on tosiasiallinen mahdollisuus olla yhteydessä ja

näin suorittaa toimenpide tämän pyynnöstä, ja milloin käsillä olisi konkreettisesti niin kiireellinen tilanne, että yhteydenotto ennen toimenpidettä ei olisi mahdollinen.

Lisäksi ehdotetun 187 §:n 3 momentti ja 190 §:n vaikuttavat olevan sisällöllisesti päällekkäisiä.

Sotilaskurinpitolain 188 § Rikostorjuntatehtävän siirtäminen poliisille

Pykälän perustelujen mukaan: "[Voimassa olevaa] sääntelyä täydennettäisiin 2 momentin säännöksellä rikosten ennalta estämistä ja paljastamista koskevan tehtävän siirtämisestä poliisille. Selvyyden vuoksi kaikki tehtävän siirtämisestä poliisille koskevat säännökset sisällytettäisiin yhteen pykälään."

Pykälään on ollut tarkoitus sisällyttää rikostorjuntaa (sis. estäminen, paljastaminen ja selvittäminen) koskevien tehtävien siirtäminen poliisille. Pykälä on tarkoitukseltaan ja tavoitteiltaan kannatettava.

Pykälän käsitteet kuitenkin (pl. 2 momentti) viittaavat esitutkintaan, eikä se muotoilultaan ole kovin onnistunut. Rikostorjunta on määritelty lakiehdotuksessa niin, että se sisältää rikosten ennalta estämisen, paljastamisen ja selvittämisen. Pykälän 1 ja 3 momentissa kuitenkin puhutaan esitutkinnasta ja tutkinnanjohtajasta, jotka yksinomaan viittaavat esitutkintaan.

Sotilaskurinpitolain 189 § Ilmoittamisvelvollisuus poliisille

Poliisin kannaltahan on erittäin tärkeää, että Puolustusvoimien käyttämistä salaisista pakkokeinoista ja salaisesta tiedonhankinnasta oltaisiin tietoisia päällekkäisen työn ja paljastumisriskin ehkäisemiseksi, ja että salaista tiedonhankintaa voidaan tarvittaessa koordinoita.

Voimassa olevan lain salaisista pakkokeinoista ilmoittamista koskevan 40 §:n perusteluissa todetaan, että tarkoituksena on ilmoituksen tekeminen etukäteen aina kun mahdollista. Saman lain 89 §:n 3 momentin (salainen tiedonhankinta) perusteluissa vastaavaa kohtaa ei ole.

Ehdotetun säännöksen perusteluissa vastaavaa mainintaa ei myöskään ole. Ilmoituksen tekeminen etukäteen aina kun mahdollista olisi perusteltua myös käytettäessä salaisia tiedonhankintakeinoja.

Sotilaskurinpitolain 190 § Rikosepäilystä ilmoittaminen

Sisäministeriö esittää harkittavaksi, että poliisille ilmoitettaisiin kaikki poliisin tehtäväalueeseen kuuluvat rikokset niiden vakavuudesta riippumatta.

Sotilaskurinpitolain 191 § Merkintä ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään

Pykäläehdotuksen perustelujen mukaan säännöksen tulisi vastata nykyisen lain 131 §:ää. Nykyisessä säännöksessä puhutaan kuitenkin merkinnän tekemisestä tiedon välittämiseksi sotilasviranomaiselle, kun taas ehdotuksessa Rikosseuraamuslaitokselle. Onko tämä tarkoituksellista?

Sotilaskurinpitolain 193 § Siirtymäsäännös

Sisäministeriö esittää harkittavaksi, onko siirtymäsäännökseen tarkoituksenmukaista lisätä myös rikosten ennalta estämiseksi (ja paljastamiseksi) aloitettujen tiedonhankintakeinojen ja muiden toimenpiteiden käyttäminen.

Sotilasoikeudenkäyntilain ja esitutkintalain muutosehdotus

Sotilasoikeudenkäyntilain 14 §:ään ja esitutkintalain 10 luvun 2 §:ään ehdotetaan lisättäväksi ellei sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta Puolustusvoimissa annetun lain (/) 91 §:stä muuta johdu.

Vastaavasta asiasta kuin ehdotetussa 91 §:ssä säädettäisiin Rajavartiolaitoksen osalta Rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 31 §:n uudessa 4 momentissa (jos esitutkinta on suoritettu muun kuin kurinpitoesimiehen määräyksestä, asiassa ei tehdä sotilasoikeudenkäyntilain 14 §:n mukaista ratkaisua, vaan esitutkinta voidaan toimittaa suoraan toimivaltaiselle syyttäjälle). Koska Rajavartiolaitoksessa ei sovellettaisi esitettyä 91 §:ää, vastaavasta menettelystä on tarpeen säätää erikseen Rajavartiolaitoksen hallinnosta annetussa laissa. Näin ollen Rajavartiolaitoksen sotilasrikosasiat tulisi huomioida vastaavasti myös sotilasoikeudenkäyntilain 14 §:ssä ja esitutkintalain 10 luvun 2 §:ssä esimerkiksi lisäämällä em. pykäliin ellei sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta Puolustusvoimissa annetun lain (/) 91 §:stä tai Rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain (578/2005) 31 §:n 4 momentista muuta johdu.

Kansliapäällikön sijainen, osastopäällikkö Jukka Aalto

Erityisasiantuntija

Janne Juujärvi

Jakelu PLM Puolustusministeriö

Tiedoksi SM PO Poliisiosasto
SM KTY Kansallisen turvallisuuden yksikkö
SM RO Rajavartio-osasto

VN/3229/2019-SM-31

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: